

Türkiye'den Yapılan Uluslararası Yayınlar Genel Cerrahların Katkısı

The Contribution of General Surgeons to International Publications from Turkey

Dr.A.Özdemir AKTAN, Dr.Cumhur YEĞEN

ÖZET: Kişilerin, kurumların ve ülkelerin bilimsel sıralaması günümüzde bilime yaptıkları katkı ile değerlendirilmektedir. Bu katkının ölçümündeki kriterlerin biri de yapılan uluslararası bilimsel yayınların sayısıdır. Genel cerrahinin bu uluslararası yayınlara katkısı bilinmemektedir. Bu yazıda 1980-1994 yılları arasında Türkiye'den yapılan ve Bilimsel Atıf İndeksinde (Science Citation Index) yer alan uluslararası yayınlara genel cerrahların katkısı araştırılmıştır.

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi,
Genel Cerrahi Anabilim Dalı,
İSTANBUL

1980-1994 yılları arasında Bilimsel Atıf İndeksinde yer alan dergilerde Türkiye'den yazılan yazıların %37'sinin tıp kökenli yazılar olduğu ve bu yazıların %93'ünün tıp fakültelerinden, %7'sinin ise diğer sağlık kurumlarından yazılmış olduğu görülmektedir. Tıp kökenli yazıların %32'si cerrahi bilim dallarından yazılmıştır. Genel cerrahi kökenli yazılar ise tüm cerrahi bilimler yazılarının %15'ini oluşturmaktadır. Genel cerrahi tüm cerrahi dallar arasında patoloji bölümünden sonra %15 katkı ile ikinci sırayı almaktadır. 1980-1984 döneminde toplam 15 olan yazı sayısı, 1985-1989 döneminde 54'e, 1990-1994 döneminde ise 207'ye çıkmıştır.

Türkiye genelinde araştırmaya ayrılan kaynakların kısıtlı oluşu ve yayın sayısını arttırmaya yönelik ciddi bir politikanın olmayışı, yayın sayısının şimdi bulunduğu yerde olmasına neden olmuştur. En eski ve en geniş kadroya sahip cerrahi dal olan genel cerrahide yayın sayısını arttırmak için en uygun yol parasal ve onursal desteklerin artırılması olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bilimsel atıf indeksi, Genel cerrahi, Tıbbi yayıncılık

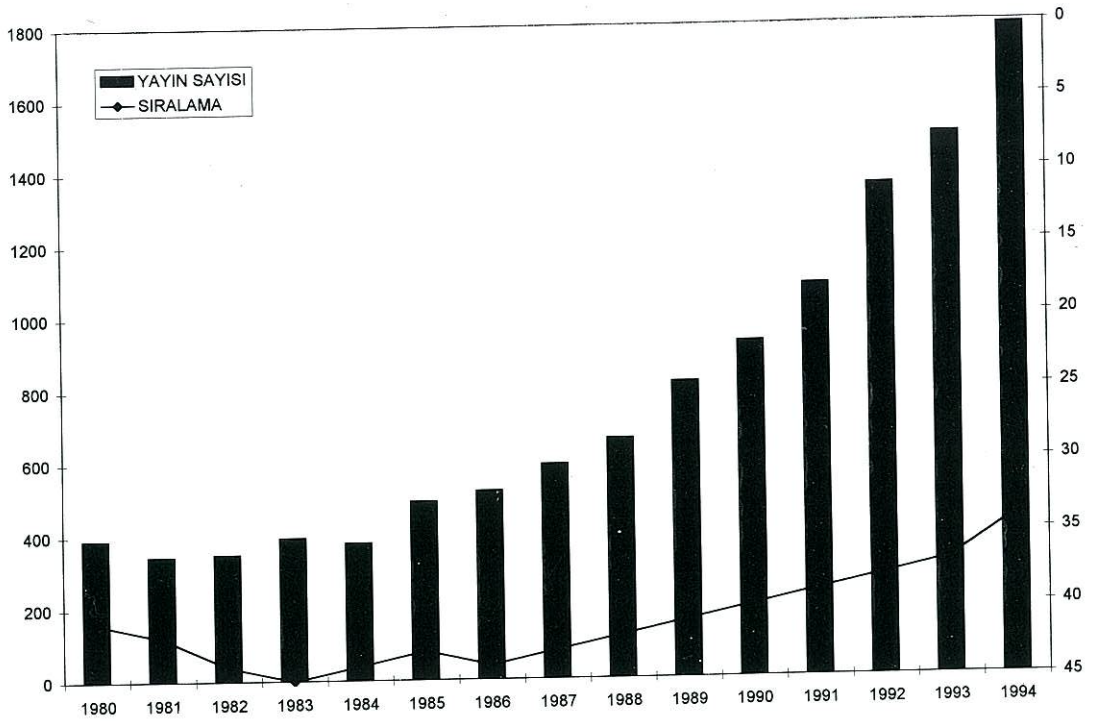
SUMMARY: The scientific ranking of individuals, institutions and countries is based on the contribution made as new scientific material and this, usually, is quantitated by the number of papers published in international journals. The contribution of general surgeons to these international publications is not

YAZIŞMA ADRESİ: Dr.A.Özdemir AKTAN
Marmara Üniversitesi Hastanesi, Genel Cerrahi Anabilim Dalı,
81190 Altunizade-İSTANBUL

known. In this paper, the contribution of Turkish general surgeons to papers published from Turkey in journals of Science Citation Index (SCI) between 1980-1994 is investigated. Among all publications from Turkey, which have appeared in SCI, 37% has originated from medical institutions and of these 93% were from medical faculties and 7% from other institutions. Among the medical publications, 32% was published by the investigators working in surgical fields. General surgery oriented papers constituted 15% of all surgical publications. With this 15% of contribution, general surgery takes the second place following pathology. A gradual increase in the number of publications was observed and the total number was 15 in 1980-1984, 54 in 1985-1990, and 207 in 1990-1994. The limited financial sources in Turkey for scientific research and the lack of a serious political objective to increase the number of publications have led to the present situation of the number of publications. In order to increase the number of international publications from general surgery, which is the oldest and most crowded surgical branch, more financial and honorary support is required.

Key Words: Science citation index, General surgery, Medical publishing

Kişilerin, kurumların ve ülkelerin bilimsel sıralaması günümüzde bilime yaptıkları katkı ile değerlendirilmektedir. Bu katkının ölçümlerinden biri de yapılan uluslararası bilimsel yayınların sayısı ile elde edilmektedir. Uluslararası bilimsel yayınlar için birçok ayrı indeks bulunmasına rağmen, "Science Citation Index" (Bilimsel Atıf İndeksi) bunların arasında en çok kabul görenidir.

ŞEKİL 1: 1980-1994 yılları arasında Türkiye'den yapılan yayın sayısı ve Türkiye'nin uluslararası sıralaması

Ülkemizde de TÜBİTAK (Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu) kişi ve kurumların katkılarını bu indekste yer alan dergilerde basılmış yayın sayısı ile belirlemektedir.

Ülkemizde son yıllarda uluslararası bilimsel yayınların önemi daha iyi anlaşılmaya başlamıştır. 1981'de Bilimsel Atıf İndeksi'nde yer alan dergilerde Türkiye'den 344 yazı yer alırken bu rakam 1994 de 1789'a yükselmiş ve aynı dönemde Türkiye'nin dünyadaki bilimsel sıralaması 1981'de 42 iken, 1994'de 34'lüğe yükselmiştir^{1,2,3} (Şekil 1).

Cerrahi dallar arasında en eski ve en geniş kadroya sahip olan genel cerrahinin bu uluslararası yayınlara katkısı bilinmemektedir. Bu yazıda 1980-1994 yılları arasında Türkiye'den yapılan uluslararası yayınlara genel cerrahların katkısı araştırılmıştır.

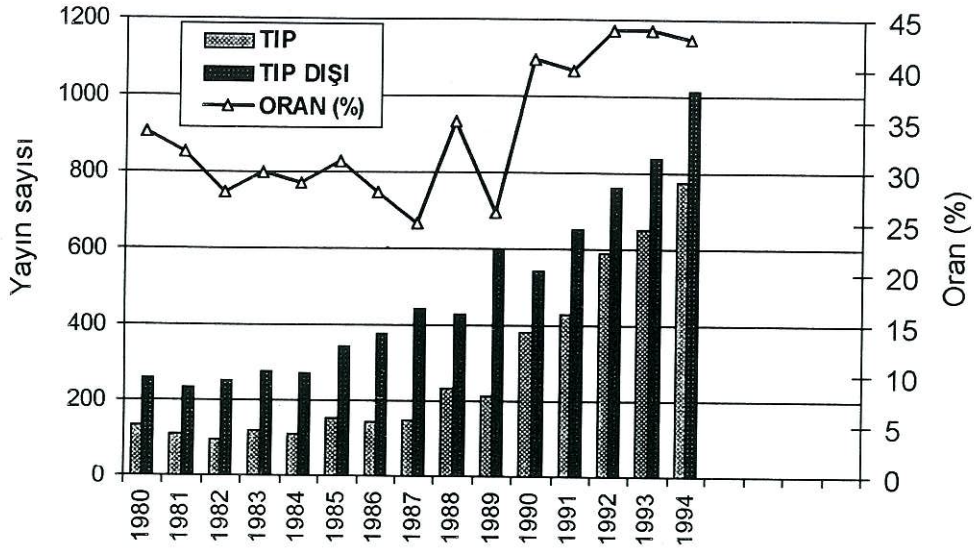
GEREÇ ve YÖNTEM

Türkiye adresli olarak Bilimsel Atıf İndeksi'nde yer alan yazılar TÜBİTAK tarafından toplanmakta olup, bu yazıda 1980-1994 yılları arasındaki yazıların değerlendirilmesinde kaynak ola-

rak kullanılmıştır.² Bu indeksde yer almayan yayınlar değerlendirmeye alınmamıştır. Ayrıca yurt dışında Türk araştırmacılar tarafından yayınlanan ancak Türkiye'nin adres olarak gösterilmediği yayınlar da değerlendirme dışında tutulmuştur.

Tıp kökenli yazılar olarak Tıp Fakülteleri, Devlet ve SSK Hastaneleri, Vakıf Hastaneleri ile özel sağlık kuruluşlarından yazılar değerlendirildi. Klinik tıp bilimleri ve biyolojik bilimler yayınları birlikte tıp kökenli yazılar olarak değerlendirildi. Birden fazla bilim dalı tarafından yazılan yayınlarda, katkıda bulunan her birim birer yayın olarak kredilendirilmiştir. Yazı şekli ise makale, kısa not, kongre bildirisi, mektup ve derleme olarak belirlenmiştir.

Genel Cerrahi, Kadın Hastalıkları ve Doğum, Patoloji, Göz Hastalıkları, Kulak Burun Boğaz (KBB) hastalıkları, Plastik ve Rekonstrüktif Cerrahi, Çocuk Cerrahisi, Ortopedi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon bilim dalları cerrahi birimler olarak, bunun dışındaki tüm bilim dalları ise cerrahi dışı birimler olarak ele alınmıştır.

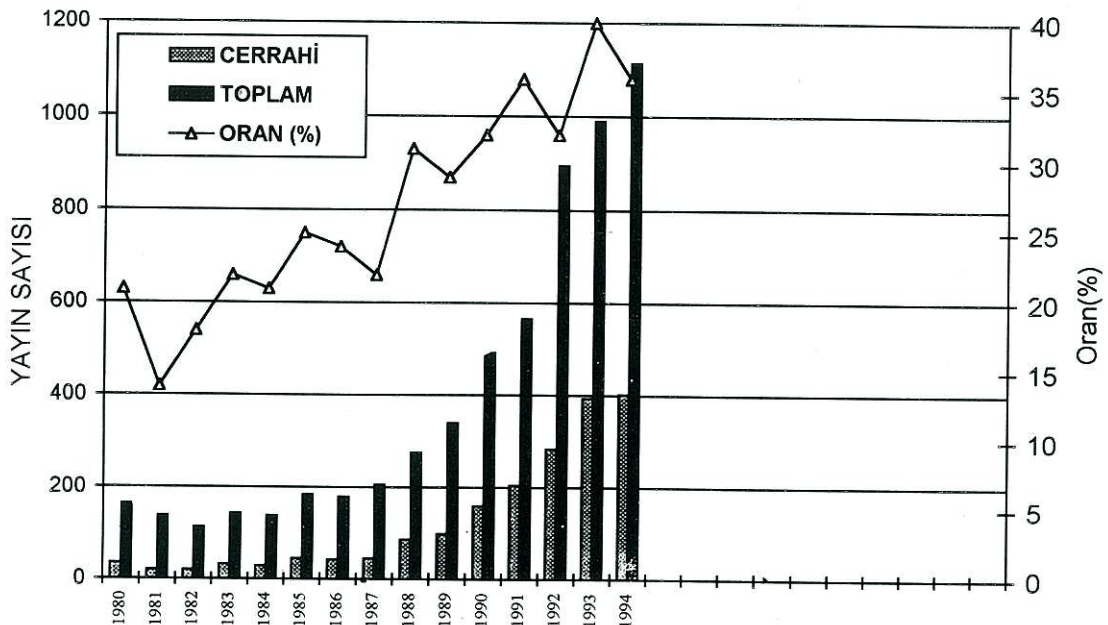
ŞEKİL 2: 1980-1994 yılları arasında Türkiye'den yapılan tıp kökenli yayınların sayısı ve tüm yayınlara oranı. Tıbbi yayınların tüm yayınlar içindeki payı %45'e yaklaşmaktadır.

SONUÇLAR

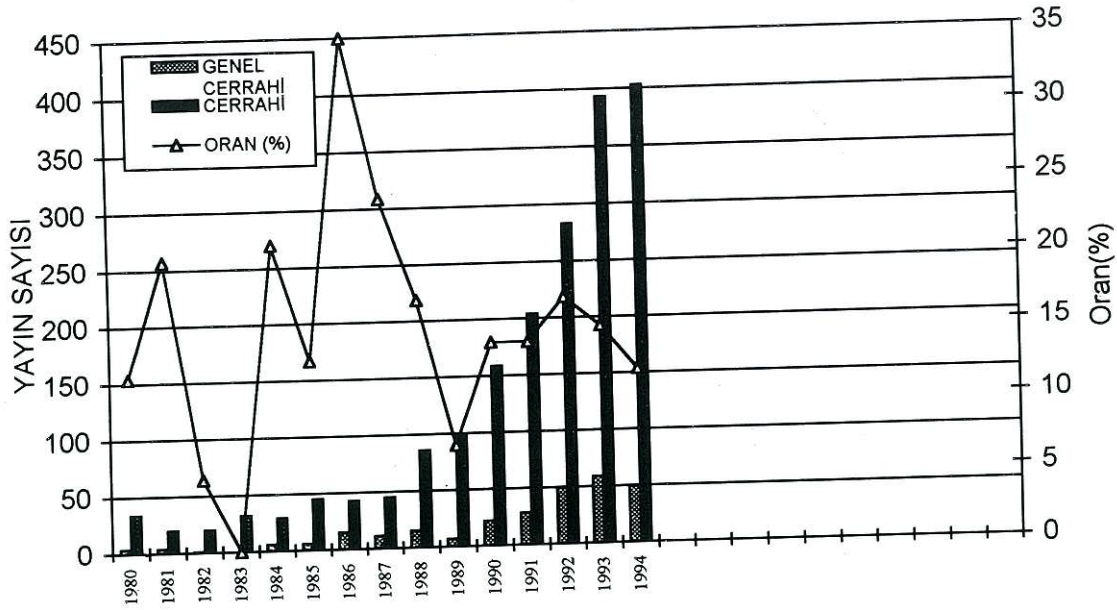
1980-1994 yılları arasında Bilimsel Atf İndeksi'nde yer alan dergilerde Türkiye'den yazılan yazıların %37'sinin tıp kökenli yazılar olduğu ve bu yazıların %93'ünün tıp fakültelerinden, %7'sinin ise diğer sağlık kurumlarından yazılmış olduğu görülmektedir. 1980-1994 yılları arasında tıp kökenli yazıların, diğer yayınlara oranı Şekil 2'de görülmektedir.

Tıp kökenli yazılara cerrahi bilim dallarının katkısı ise Şekil 3'de gösterilmektedir. 1980-1994 yılları arasındaki tıp kökenli yazıların %32'si cerrahi bilim dallarından yazılmıştır.

Genel cerrahi kökenli yazılar 1980-1994 arasında tüm cerrahi bilimler yazılarının %15'ini oluşturmaktadır. 1980 yılında %12 olan katkı yıllar içinde değişiklikler göstermektedir. Sözü edilen yıllar arasında genel cerrahi kökenli yazıların cerrahi bilimler arasındaki oranları Tablo 1 ve Şekil 4'de verilmektedir.

ŞEKİL 3: 1980-1994 yılları arasında cerrahi dallar tarafından yapılan yayınların sayısı ve tüm yayınlara oranı. Tıbbi yayınlar içinde cerrahi bilim dallarının payı %20'lerden %35'lere yükseldi.

ŞEKİL 4: 1980-1994 yılları arasında genel cerrahi ve diğer cerrahi dalların yayınları ve birbirine oranı. Cerrahi yayınlar arasında genel cerrahinin payı 10 yılda artmadan istikrarsız bir grafik çizmektedir (ortalama %15).

1980-1994 yılları arasında genel cerrahların yazdığı toplam 210 yazı bulunmaktadır. Bu yazılar arasında 157 (%75) makale, 23 (%11) kısa not, 13 (%6) kongre bildirisi, 16 (%8) mektup bulunmakta ve bir adet de derleme yazısına rastlanmaktadır.

TABLO 1: 1980-1994 yılları arasında genel cerrahi ve diğer cerrahi dalların yayın sayıları ve birbirine oranı

Yıllar	Cerrahi	Genel Cerrahi	Oran (%)
1980	34	4	12
1981	20	4	20
1982	20	1	5
1983	32	0	0
1984	29	6	21
1985	45	6	13
1986	43	15	35
1987	45	11	24
1988	86	15	17
1989	99	7	7
1990	159	22	14
1991	204	28	14
1992	283	49	17
1993	393	59	15
1994	403	49	12
TOPLAM	1895	276	15

Cerrahi bilim dallarının 1980-1994 yılları arasında yapmış oldukları yayın sayısı Tablo 2'de gösterilmektedir. Genel cerrahi tüm cerrahi dallar

arasında patoloji bölümünden sonra %15 katkı ile ikinci sırayı almaktadır.

TABLO 2: 1980-1994 yılları arasında cerrahi bilim dalları tarafından yapılan yayın sayıları

Anabilim Dalları	Yayın Sayısı	Yayın Yüzdesi (%)
1. Patoloji	336	18
2. Genel Cerrahi	276	15
3. Beyin Cerrahisi	245	13
4. Kadın Doğum	200	11
5. Üroloji	181	9
6. Göz	150	8
7. Çocuk Cerrahisi	122	6
8. Kalp Damar Cerrahisi	111	6
9. KBB	93	5
10. Plastik Cerrahi	78	4
11. Anestezi	54	3
12. Ortopedi	49	2
TOPLAM	1895	100

1980-1994 yılları arasındaki 15 yıllık dönem üç eşit bölüme ayrıldığında tıp fakültelerinden ve diğer sağlık kuruluşlarındaki genel cerrahlar tarafından yazılan yazılarda önemli bir artış olduğu görülmektedir. 1980-1984 döneminde toplam 15 olan yazı sayısı, 1985-1989 döneminde 54'e, 1990-1994 döneminde ise 207'ye çıkmış-

tır. Bu dönemlerde tıp fakültelerinden ve diğer sağlık kuruluşlarındaki genel cerrahlar tarafından yazılan yazıların dökümü ise Tablo 3'de gösterilmektedir.

TABLO 3: 1980-1994 yılları arasında genel cerrahlar tarafından yapılan yayınların üniversiteler ve diğer kurumlardaki dağılımı

Üniversite Adı	1980-1984	1985-1989	1990-1994	Toplam
1. Hacettepe	6	17	22	45
2. İstanbul		7	20	27
3. Marmara			16	16
4. Gazi		2	14	16
5. Cerrahpaşa	3	4	8	15
6. Ankara	2	1	9	12
7. Karadeniz			10	10
8. Ege		3	6	9
9. Erciyes	1	1	5	7
10. Fırat			7	7
11. Cumhuriyet		1	5	6
12. Dicle	1	1	2	4
13. Dokuz Eylül			4	4
14. Atatürk		1	2	3
15. Çukurova		2	1	3
16. Gaziantep			3	3
17. 19 Mayıs		1	2	3
18. Konya-Selçuk		1	1	2
19. Uludağ			2	2
20. Anadolu			1	1
21. Akdeniz			1	1
22. GATA			1	1
23. Diğer Kurumlar	2	12	65	79
TOPLAM	15	54	207	276

TARTIŞMA

Son 15 yılda Türkiye genelinde gözlenen en önemli gelişmelerden birisi de uluslararası dergilerde yayınlanan yazıların sayısındaki artış olmuş ve bunun sonucu olarak da Türkiye'nin dünyadaki bilimsel sıralaması yükselmiştir. Uluslararası Atıf İndeksi'nde yer alan dergilerde yayınlanan Türkiye adresli yayınlar incelendiğinde bu yayınların %37'sinin tıp fakültelerinden yapıldığı görülmektedir. Ayrıca bir diğer önemli nokta da tıp kökenli yazıların tüm yayınlara olan oranının 1990'dan itibaren bir artma eğilimi göster-

mesidir. Tıp fakülteleri açısından bu yüksek oran sevindirici olmakla birlikte, diğer fakültele- rin daha verimli katkıları ile bilimsel sıralamada daha iyi bir yer almanın mümkün olduğu görülmektedir.

Tıp kökenli yazılar içinde tüm cerrahi dalların katkısı ise aynı süre içinde %32 olarak gerçekleşmiştir. Cerrahi dallar açısından önemli nokta toplam yayın sayısının artması ile birlikte, cerrahi dallardan yapılan yayın oranının da 1980'den itibaren bir artma eğiliminde olmasıdır. Cerrahi dallardan yapılan yayın oranı 1981'de %14 iken bu oran 1993'de %40, 1994'de %36 olmuştur.

Cerrahi dallardan yapılan yayınların ise %15'i genel cerrahlar tarafından yapılmıştır. Toplam yayın sıralamasında da genel cerrahi, 12 cerrahi dal arasında patolojinin arkasından 2. sırayı almıştır. Yapılan yayınların büyük bir çoğunluğunun da makale türünde olması ayrıca memnuniyet vericidir. Ancak genel cerrahi yayınları açısından göze batan önemli bir nokta her yıl yapılan yayın sayısında önemli değişikliklerin olması ve yeterli istikrarı yakalayamamış olmasıdır. Ayrıca eğitim hastaneleri ve üniversitelerde en kabarıklı kadroların genel cerrahide bulunduğu göz önüne alınırsa elde edilen %15 oranının sanıldığı kadar yüksek olmadığı da ortaya çıkmaktadır. Bir diğer önemli nokta ise yapılan yayınların ancak %7'sinin üniversiteler dışından yapılmış olmasıdır. Özellikle diğer eğitim hastanelerinin katkısı da genel cerrahi kökenli yazıların artmasına yardımcı olacaktır.

Hacettepe Tıp Fakültesi Genel Cerrahi Anabilim Dalı incelenen kurumlar arasında en fazla yayın yapan bölümdür. Hacettepe Üniversitesi de aynı şekilde en fazla yayın yapan üniversite olmuştur.⁴ Yeni kurulan üniversiteler arasından Marmara ve Gazi Üniversitesindeki genel cerrahi klinikleri ise birçok eski üniversiteyi geride bırakarak üçüncü ve dördüncü sırayı almıştır. Kurumlara tümüyle bakıldığında olumlu bir nokta da son beş yıllık dönemde hemen hemen hepsinde yayın sayısındaki belirgin artıştır.

Bir bilimsel makale, bilimsel düşünce ile birlikte önemli miktarda okumayı ve okuduğunu sentezlemeyi gerektirmektedir. Yapılan klinik ve de-

neysel çalışmalar hastalıklarda gözlenen sorunların çözümüne yönelik genelde küçük katkılarıdır. Ortaya çıkan ürün de daha iyi klinik hizmete katkıda bulunmaktadır.

Uluslararası yayınların sayısı kadar kalitesi de önemlidir. Bu yazıların değerini gösteren önemli göstergelerden birisi de aldığı atıf sayısıdır. Bu sayı yazının uluslararası arenada ne kadar ilgi çektiğini gösterir. Ayrıca yayınlandığı derginin ağırlık kat sayısı (impact factor) da yazının değerini göstermekte yararlıdır. Uzun dönemde yayın sayısını arttırmak amaçlanmalıdır.

Türkiye genelinde araştırmaya ayrılan kaynakların kısıtlı oluşu ve yayın sayısını arttırmaya yönelik ciddi bir politikanın olmayışı, yayın sayısının şimdi bulunduğu yerde olmasına neden olmuş-

tur. En eski ve en geniş kadroya sahip cerrahi dal olan genel cerrahide yayın sayısını arttırmak için en uygun yol teşviklerin artırılması olacaktır. Yapılacak teşvikler, uluslararası dergilerde yayınlanabilecek kalitede araştırmalar için maddi destek yanında kişileri bu tür araştırma yapmaya özendirerek küçük de olsa ödüller içermelidir.

KAYNAKLAR

1. Ülkelerin yayın sıralaması. TÜBİTAK Bülteni 1994, 11:3.
2. Türkiye'den "Science Citation Index" de yer alan dergilerdeki bilimsel yayınlar (1980-1994). Internet Adresi: <http://www.tubitak.gov.tr/tr/tubitak/article/article.html>.
3. Türkiye yayın sıralamasında 34.'lüğe yükseldi. TÜBİTAK Bülteni 1995, 12:5-6.
4. Onat A: Uluslararası düzlemdeki 1994 yılı Türk tıp dış yayınları ve son yıllarda bilim dalları ile kurumların başarı durumu. Türk Kardiyol Dem Araş. 1995, 23:271-280.